

HISTÒRIA

OPCIÓ A

Exercici 1

Doña Isabel II, por la gracia de Dios y la Constitución de la Monarquía Española, Reina de las Españas; a todos los que las presentes vieren y entendieren, sabed: (...) Que hemos venido, en unión y de acuerdo con las Cortes actualmente reunidas, en decretar y sancionar la siguiente Constitución de la Monarquía española.

(...) Art. 11. La Religión de la Nación española es la católica, apostólica, romana. El Estado se obliga a mantener el culto y sus ministros.

Art. 12. La potestad de hacer las leyes reside en las Cortes con el Rey.

Art. 13. Las Cortes se componen de los Cuerpos Colegisladores, iguales en facultades: el Senado y el Congreso de los Diputados.

Art. 14. El número de Senadores es ilimitado: su nombramiento pertenece al Rey.

(...)Art. 17. El cargo de Senador en vitalicio.

(...)Art. 20. El Congreso de los Diputados se compondrá de los que nombren las Juntas electorales en la forma que determine la ley. Se nombrará un Diputado, a lo menos, por cada 50.000 almas de la población.

Art. 21. Los Diputados se elegirán por el método directo, y podrán ser reelegidos indefinidamente.

Art. 24. Los Diputados serán elegidos por cinco años.

Font: Constitució espanyola de 1845.

Pregunta 1

- Descriuiu de quin tipus de text es tracta i digueu de què tracta. (0'50 punts)
- Digueu quin és el context històric del text. (0'75 punts)
- Analitzeu els articles 11, 13 i 14 i expliqueu a què fan referència. (0'75 punts)

Pregunta 2

- Expliqueu les desamortitzacions i altres reformes que sobre la propietat de la terra adoptaren els progressistes entre 1835 i 1855 i raoneu les conseqüències que tingueren. (1'50 punts).
- Expliqueu tres de les diferències polítiques entre progressistes i moderats. (1'50 punts)

Exercici 2

Contra el feixisme assassí oposem-hi
el socialisme alliberador
Benaiges. Sense data
P.O.U.M.
Gràfic Modern. Barcelona
Fons Pau Mercadé

Font: Cartell del POUM. Autor: Benaiges.

Pregunta 1

- a) Descriviu el tipus de font i expliqueu-ne el contingut. (0'50 punts)
- b) Digueu quin és el context històric de la font (0'75 punts)
- c) Expliqueu la consigna que transmet la font i relacioneu-la amb la situació política catalana durant la Guerra Civil (0'75 punts)

Pregunta 2

- a) Expliqueu dues de les causes de la Guerra Civil i raoneu la seva importància. (1'50 punts)
- b) Expliqueu les característiques fonamentals del període que va de l'esclat de la guerra civil a Catalunya al Fets de Maig. (1'50 punts)

OPCIÓ B

Exercici 1

Font: Treballadors de la indústria cotonera, 1850. Manel Risques (dir.), Àngel Duarte, Borja de Riquer, Josep M. Roig Rosich, *Història de la Catalunya Contemporània*, Barcelona, Pòrtic, 1999, pàg. 89.

Pregunta 1

- a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'50)
- b) Digues quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
- c) Deduïu del mapa la localització de la indústria cotonera catalana i expliqueu-ne els possibles avantatges i inconvenients. (0'75 punts)

Pregunta 2

- a) Expliqueu les característiques fonamentals de la indústria a Catalunya fins al 1875, fent referència a les matèries primeres, recursos energètics, tecnologia i sistema fabril.. (1'50 punts)
- b) Expliqueu dues de les conseqüències socials de la industrialització a Catalunya (1'50 punts)

Exercici 2

Espanyoles:

Hoy hace dos años que, por aclamación de cuantas fuerzas integran nuestro Movimiento, asumí la gran responsabilidad de conducir a España por caminos de gloria y de grandeza. Al consagrarme a su servicio (...) juré no descansar hasta hacer realidad el sueño de nuestras juventudes y el anhelo de tantos españoles de crear la España Una, Grande y Libre que desde entonces se ostenta como lema de nuestro Movimiento (...).

Yo espero en este día, con la protección del Cielo y el esfuerzo de nuestras armas, que también para nosotros llegará pronto la paz victoriosa. Cese, pues, la criminal y estéril resistencia de los rojos (...)

Una vez más esta España nuestra hace su ofrenda de perdón, brindando a todos la espiga de sus campos fecundos y la justicia que dicta nuestra recta conciencia humana y española.

Quién quiera someterse a nuestro credo, quien desee servir a España y no haya cometido crímenes, nada tiene que temer.

Font: Discurso de Su Excelencia el Generalísimo en el II Aniversario de su exaltación al poder, Burgos, 1º de Octubre de 1938.

Pregunta 1

- a) Descriviu el tipus de font i digueu de què tracta. (0'50)
- b) Digues quin és el context històric de la font. (0'75 punts)
- c) Expliqueu i comenteu què diu Franco sobre el seu accés al poder i sobre el perdó. (0'75 punts)

Pregunta 2

- a) Expliqueu quin tipus d'Estat era el franquista i com s'organitzà des dels seus inicis fins a la fi de la Segona Guerra Mundial. Expliqueu quins sectors polítics, socials i econòmics donaven suport al règim de Franco. (1'50 punts)
- b) Expliqueu els aspectes més rellevants de la repressió franquista. (1'50 punts)

CLAUS DE RESPOSTA

Consideracions generals.

Seguidament es subministren claus de resposta per al conjunt d'exercicis i preguntes de la present prova de mostra. S'han redactat en tant que màxims, basats en els continguts dels manuals de l'assignatura oficialment aprovats. Això, tanmateix, no ha de voler dir per a que un alumne pugui obtenir la màxima qualificació hagi de reproduir-los exhaustivament o que la correcció de les proves es basarà simplement en anar restant de la nota els continguts que no apareixen en el redactat de l'alumne.

Com s'ha assenyalat als criteris generals de la prova d'Història, cal tenir en compte que, a més d'expressió de coneixements factuais, la prova ha de servir fonamentalment per a valorar la capacitat de l'alumnat per raonar i per elaborar respostes a partir de la seva pròpia reflexió i com a producte de l'ensenyament rebut. Un ensenyament que haurà inclòs no solament dades que no apareixen a les presents claus de resposta sinó amb probabilitat enfocaments diversos.

La prova busca precisament valorar la maduresa de l'alumne a l'hora d'elaborar les seves pròpies respostes, basades en l'entramat factual. Les normes per als correctors insistiran en aquest aspecte.

OPCIÓ A

Exercici 1

Pregunta 1

- a) És una font primària (és a dir, contemporània de l'època). És un text públic i de tipus polític o jurídic-polític, una Constitució, la de 1845. Els articles que apareixen es refereixen:
  - a la relació amb l'Església catòlica.
  - al poder legislatiu, que apareix dividit en dues cambres, Congrés dels Diputats i Senat.
- b) La Constitució de 1845 va ser una modificació de la de 1837. Va ser impulsada pel govern moderat del general Narváez i defineix la denominada Dècada Moderada, caracteritzada pel moderantisme.
- c) L'article 11 fa referència al reconeixement de l'existència d'una única religió oficial a Espanya. Als articles 13 i 14 s'expressa la divisió del poder legislatiu en dues cambres, una de les quals és escollida pels ciutadans i l'altra designada pel rei (el Senat)

Pregunta 2

- a) L'alumnat hauria de fer referència a les mesures adoptades durant els anys 1835-37: la dissolució del règim senyorial, l'abolició dels delmes, la desvinculació i la desamortització eclesiàstica, impulsades per Mendizábal; i a

- la desamortització de 1855, signada per Madoz. D'entre les conseqüències econòmiques i socials d'aquestes mesures haurien d'explicar-se les continuïtats i canvis en la propietat, el no accés a la propietat de molts antics posseïdors, la persistència de la reivindicació de terra, el lent increment de la producció agrària, i la derivació de part del descontentament pagès cap a la causa carlina.
- b) D'entre les possibles hi ha les referides al concepte de sobirania, a la relació Església-Estat, el desigual tractament dels drets dels ciutadans, a l'abast del sufragi censatari, o al major o menor interès en l'impuls de mesures desamortitzadores.

Exercici 2

Pregunta 1

- a) És un cartell de caràcter polític i propagandístic del Secretariat de Propaganda del Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM). El seu autor artístic és Benaiges. El cartell no porta data. El missatge escrit que conté és el de "Contra el feixisme assassí oposant-hi el socialisme alliberador".
- b) El cartell s'ha de situar a Catalunya durant la Guerra Civil i correspon al POUM, una força política de l'esquerra marxista del bàndol republicà que l'alumnat coneix dins la polèmica que enfrontà les forces esquerranes sobre l'estratègia a seguir i perquè va participar junt amb la CNT en els Fets de Maig de 1937.
- c) L'alumnat hauria d'explicar la consigna que conté el cartell -"Contra el feixisme assassí oposant-hi el socialisme alliberador"- en tant que definidora de l'orientació política del POUM davant la contesa: cal fer la revolució per tal de guanyar la guerra.

Pregunta 2

- a) Es pretén que l'alumnat sigui capaç d'argumentar sobre les causes de la Guerra Civil. Entre les causes de fons de la guerra, l'alumnat podrà assenyalar l'existència de masses de pagesos sense terra al Sud i Sud-oest d'Espanya, l'agudització de la crisi econòmica i les creixents tensions socials. Altres, més conjunturals, serien la no acceptació per part de les dretes espanyoles de la derrota electoral de Febrer de 1936, la creixent crispació política i social de la primavera de 1936 i el fracàs de l'alçament o cop d'Estat que pretenia prendre el poder i que, en fracassar en tota una part del país, portà a la guerra civil.
- b) L'alumnat hauria de realitzar una síntesi que inclogui el fracàs de l'alçament a Catalunya i les seves causes, la pèrdua de poder de la Generalitat i l'Estat i la creació del Comitè de Milícies Antifeixistes, la persecució, els assassinats i el seu caràcter, les col·lectivitzacions d'empreses, la recomposició del poder de la Generalitat a partir del govern Tarradellas i les tensions entre els partidaris de reforçar l'Estat i els partidaris de mantenir el poder revolucionari que esclaten en els Fets de Maig de 1937, així com una breu explicació d'aquests.

OPCIÓ B

Exercici 1

Pregunta 1

- a) És un mapa extret d'un llibre, d'un manual d'Història de Catalunya, on es mostra el nombre de treballadors (filadors i teixidors) de la indústria cotonera distribuïts pels indrets on es trobaven el 1850.
- b) Es situa el 1850, en plena expansió de la indústria tèxtil cotonera iniciada amb la introducció de la màquina de vapor i de mecanització de la filatura, un període que es va deturar arran de la crisi econòmica de la segona meitat dels anys seixanta.
- c) A la font es pot observar que els treballadors – i els seus centres de treball- es concentraven majoritàriament o bé a la costa o bé a la vora de rius com el Llobregat, Besòs i Ter. Avantatges d'aquestes localitzacions podrien ser la facilitat per la importació de matèries primeres i carbó i per a l'exportació (la costa) i l'aprofitament de l'energia hidràulica (els situats a la vora dels rius). Un inconvenient podria ser per a les fàbriques situades a l'interior els costos de transport cap a la costa o cap a les estacions de ferrocarril dels productes manufacturats.

Pregunta 2

- a) L'alumnat hauria de centrar la seva explicació en la indústria febril que va actuar com a veritable motor del creixement, la tèxtil cotonera, tot i citar-ne també d'altres com la química o la metal·lúrgica així com la persistència de les indústries tradicionals. Hauria de referir-se als problemes de dependència de matèries primeres i de fonts energètiques d'aquesta indústria; a la introducció de la màquina de vapor; al procés de mecanització de la filatura i explicar-ne les seves causes; i ja a final del període, als inicis de la mecanització del tissatge i a la proliferació de colònies febrils, i a llurs causes.
- b) A l'hora de redactar la seva resposta l'alumne podrà escollir d'entre un conjunt de factors com són el naixement del proletariat a Catalunya, les seves condicions de vida i treball, les lluites obreres, l'associacionisme, els inicis del sindicalisme i la seva evolució durant el període, inclosos l'època de la I Internacional i la influència dels corrents anarquistes al Principat.

Exercici 2

Pregunta 1

- a) És una font primària (contemporània de l'època), pública i de tipus polític. És un discurs de Franco. En ell es refereix a la que qualifica de tasca de guanyar la guerra i inclou una referència al "perdó" dels enemics.
- b) El discurs es situa cronològicament exactament el dia de la celebració del segon aniversari de l'ascens de Franco a la prefectura de l'Estat i dels exèrcits – el 1er d'octubre de 1936. L'1 d'Octubre de 1938 la guerra girava a l'entorn de la Batalla de l'Ebre.
- c) Franco es refereix a que va arribar al poder per aclamació de totes les forces que formen el moviment –exèrcit, falangistes, carlins, etc.-. També es refereix

als enemics, denominats “rojos”, i a que hi haurà perdó i integració per aquells que no hagin comès crims.

Pregunta 2

- a) La resposta de l'alumnat hauria de comprendre una definició del règim en tant que dictadura – amb una extrema concentració de poders en mans de Franco, inclòs el de dictar lleis -; dictadura de caràcter feixista (o inspirada en els feixismes) amb un partit únic FET y de las JONS; un règim que suprimí la constitució, les llibertats i les reformes republicanes; de caràcter centralista i uniformitzador, que suprimí les autonomies basca i catalana. Quant a òrgans i institucions s'hauria de fer referència al Fuero del Trabajo i al control social exercit a través dels sindicats verticals; a l'existència d'unes Cortes no democràtiques i al seu funcionament; i a lleis com el Fuero de los Españoles, a la Llei de Referèndum i a la de Successió, que s'haurien de relacionar amb els problemes que per a la supervivència del règim plantejà la derrota de l'Eix en la Segona Guerra Mundial. Quant als suports, s'hauria de fer referència i explicar el l'Exèrcit, l'Església, del partit únic, de l'oligarquia financera i industrial, grans propietaris agraris, part de les classes mitjanes, etc.
- b) L'alumnat hauria de raonar el caràcter repressiu del Règim de Franco. A l'hora d'explicar la repressió hauria de tenir en compte aspectes com que la repressió estigué dirigida contra els enemics polítics demòcrates i d'esquerres i implicà l'actuació de la justícia militar a través dels consells de guerra, la repressió econòmica a través dels Tribunals de Responsabilitats Polítiques, la repressió de l'ús públic de les llengües no castellanes, la repressió de les expressions de la cultura catalana, basca i gallega, la repressió ideològica a través de la censura, o l'existència de tribunals especials contra la maçoneria i el comunisme, entre d'altres manifestacions.